

LATVIJAS
BŪVUZŅĒMĒJU
PARTNĒRĪBA

DROŠĪBA
KVALITĀTE
ILGTSPĒJA

Ieviesto pasākumu efektivitāte ēnu ekonomikas mazināšanai būvniecībā

Pētījumu datu prezentācija

Ilva Pudule
pētījumu centra Jaunrades
laboratorija izpētes un
izaugsmes eksperte

DROŠĪBA KVALITĀTE ILGTSPĒJA

Par pētījumiem

21. – 26. maijs

Iedzīvotāju aptauja

Aptauja internetā

1005 respondenti 18-75

g.v.

Izlase reprezentatīva

1,4 miljoniem iedzīvotāju

26. maijs – 18. jūnijs

Būvnieku aptauja

Aptauja internetā

96 būvnieki

2021.gads

PĒTĪJUMA
VEICĒJS:

PĒTĪJUMA
VEICĒJS:

LATVIJAS
BŪVUZŅĒMĒJU
PARTNĒRĪBA

DROŠĪBA
KVALITĀTE
ILGTSPĒJA

DROŠĪBA KVALITĀTE ILGTSPĒJA

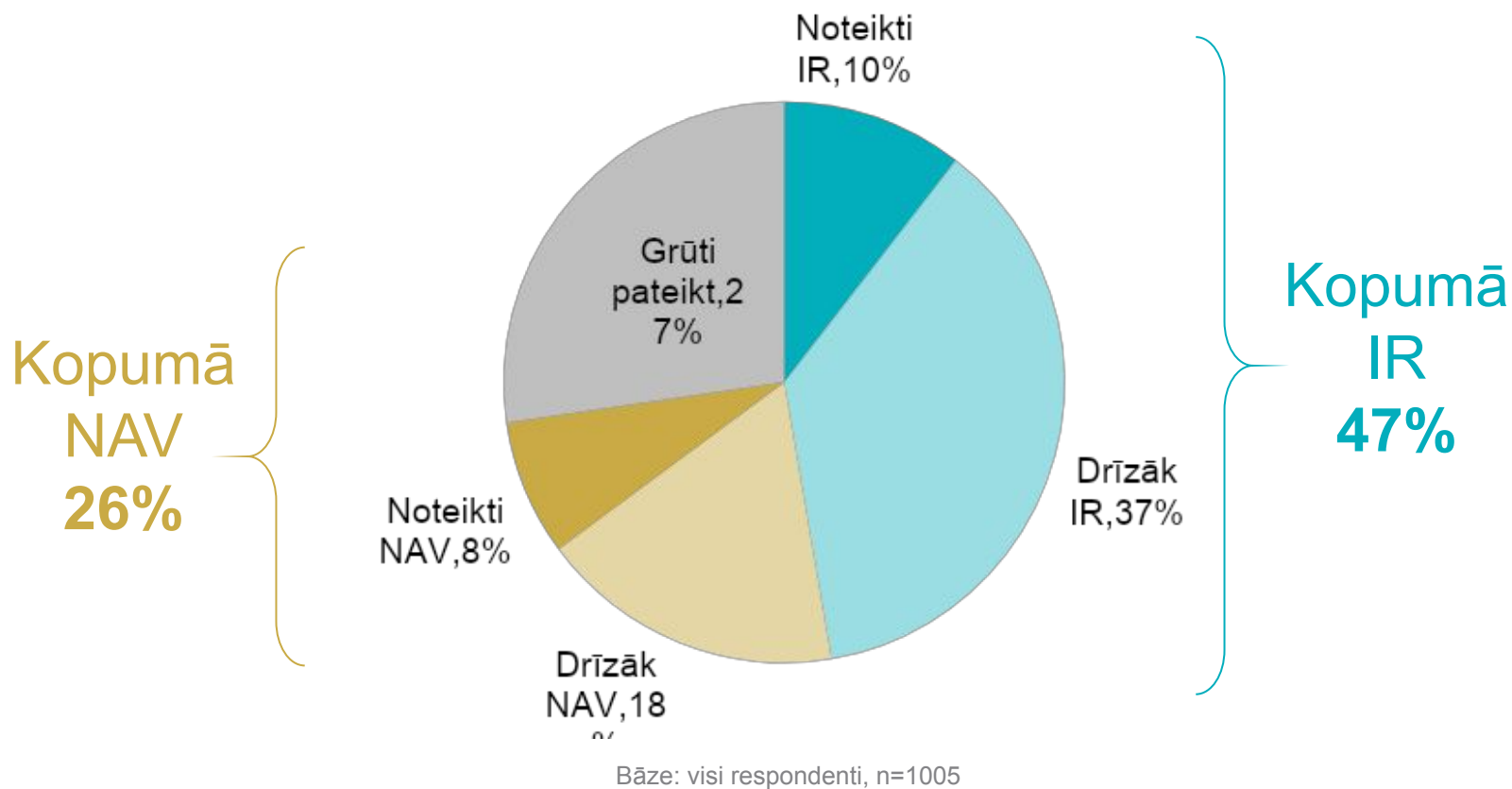

01

iedzīvotāji

Vai būvniecības jomā ieviestā minimālā alga un elektroniskā darba laika uzskaitē, Jūsaprāt, ir efektīvi rīki, lai mazinātu ēnu ekonomikas īpatsvaru Latvijā?

Augstāka pārlicība par rīku efektivitāti:

Sievietes

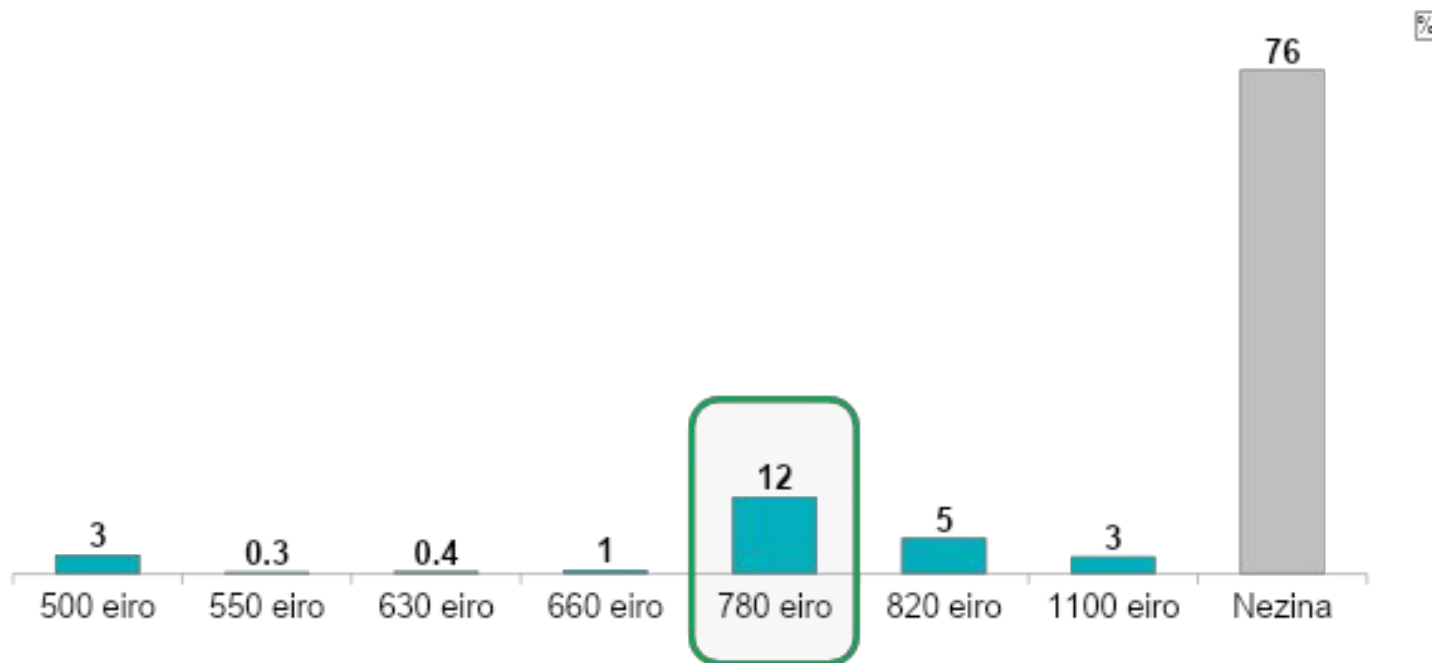
Jaunieši (18–24 gadi)

Respondenti ar augstāko izglītību

Ģimenē runā latviešu valodā

2019. gada novembrī spēkā stājusies būvniecības nozares ģenerālvienošana, un tā ir saistoša visiem būvniecības uzņēmumiem. Vai Jūs zināt, kādā apmērā ir noteikta nozares minimālā bruto darba alga?

Bāze: visi respondenti, n=1005

Precīzas zināšanas:

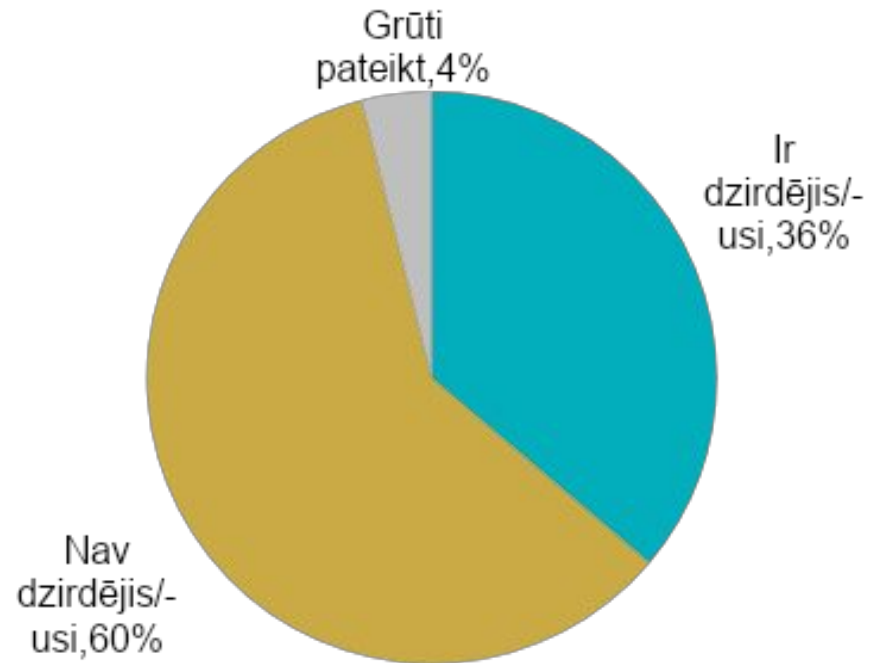
Vīrieši

Latgalē dzīvojošie

Pilsētnieki

Vai Jūs esat dzirdējis/-usi par elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas ieviešanu būvniecības jomā?

Bāze: visi respondenti, n=1005

Augstāka informētība:

Vīrieši

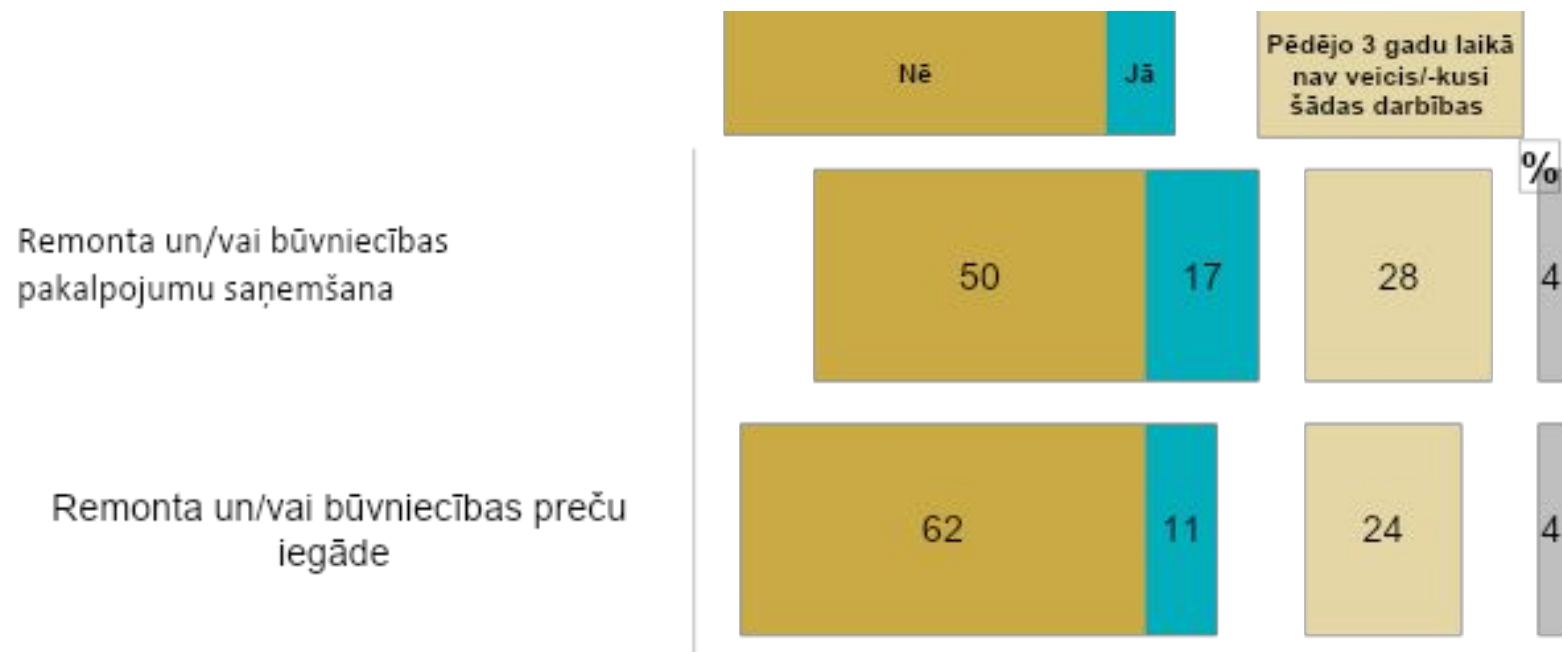
Ģimenē runā latviešu valodā

Ar augstāko izglītību

Ar augstākiem ienākumiem
(vismaz 600 EUR uz cilvēku ģimenē)

Vai pēdējo 3 gadu laikā Jums ir piedāvāts veikt šādas darbības, apejot piemērojamos nodokļu maksājumus?

Bāze: visi respondenti, n=1005

Biežāk saskārušies:

Vīrieši

Ģimenē runā latviešu valodā

Ar augstāko izglītību

Ar vismaz vidējiem ienākumiem (no 470 EUR uz cilvēku ģimenē)

Iedzīvotāji

Galvenie secinājumi

1. Gandrīz puse respondentu uzskata, ka būvniecības jomā ieviestā minimālā alga un elektroniskā darba laika uzskaitē ir kopumā efektīvi rīki, lai mazinātu ēnu ekonomikas īpatsvaru Latvijā
2. Tikai 12% no aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem zina, ka būvniecības nozarē noteiktā minimālā bruto darba alga ir 780 eiro
3. Kopumā respondentiem ir salīdzinoši reti (11-17%) piedāvāts veikt remonta vai būvniecības pakalpojumu saņemšanu vai preču iegādi, apejot piemērojamos nodokļu maksājumus

02

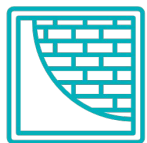
Būvnieki

Būvnieku aptaujas dalībnieku profils

82% valdes pārstāvji

42% ēku būvnieki

78% apgrozījums līdz 3 miljoniem EUR

82% nodarbina līdz 50 darbiniekiem

64% no Rīgas vai Pierīgas

Bāze: 96 būvnieki

Būvnieku sniegtie vērtējumi

Kā Būvniecības nozares ģenerālvienošanās ir ietekmējusi Jūsu uzņēmuma darbību?

4,24						
1 - ļoti negatīva ietekme	2	3	4 - nav bijusi nekāda ietekme	5	6	7 - ļoti pozitīva ietekme

Vai, Jūsaprāt, Ģenerālvienošanās noteiktā minimālā darba alga 780 eiro (bruto) atbilst faktiskajai minimālajai algai nozarē?

3,98						
1 - tā ir zemāka par faktisko minimālo algu	2	3	4 - tā atbilst faktiskajai minimālajai algai	5	6	7 - tā ir augstāka par faktisko

Vai, Jūsaprāt, Ģenerālvienošanās noslēgšana ir radījusi ieguvumus uzņēmējdarbībai?

3,44						
1 - tā neradīja pilnīgi nekādus ieguvumus	2	3	4 - tā radīja ieguvumus, bet tie nav būtiski	5	6	7 - tā radīja ļoti lielus ieguvumus

Cik lielā mērā, Jūsaprāt, elektroniskā darba laika uzskates sistēmas ieviešana uzņēmējdarbībai ir radījusi ieguvumus?

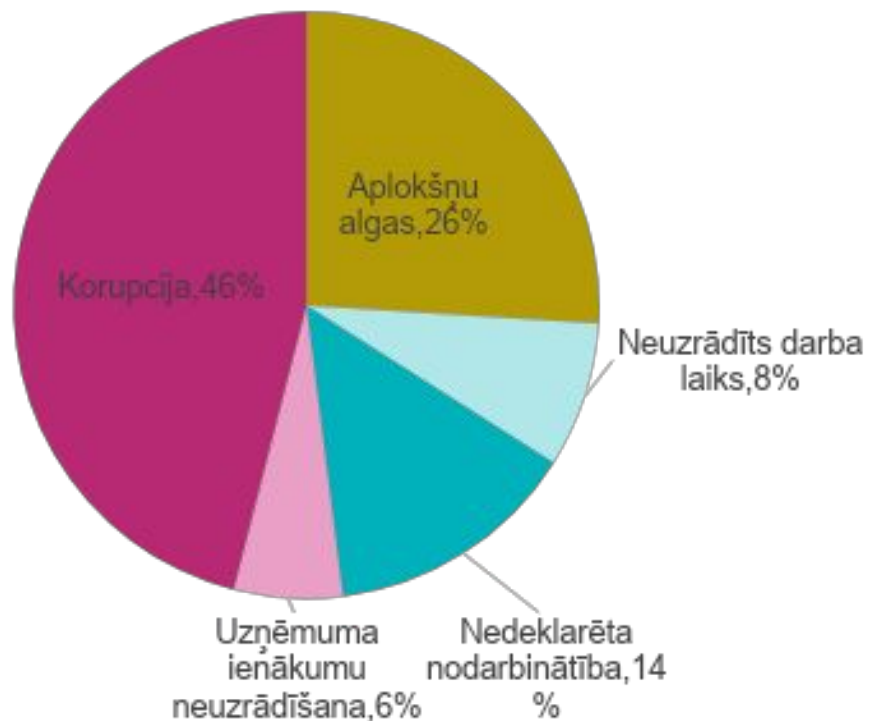
3,32						
1 - tā neradīja pilnīgi nekādus ieguvumus	2	3	4 - tā radīja ieguvumus, bet tie nav būtiski	5	6	7 - tā radīja ļoti lielus ieguvumus

Cik lielā mērā, Jūsaprāt, elektroniskā darba laika uzskates sistēmas ieviešana uzņēmējdarbībai ir radījusi slogu?

4,70						
1 - tā pilnīgi nemaz nav radījusi papildus slogu	2	3	4 - tās radītais slogs nav būtisks	5	6	7 - tā radīja pārmērīgu slogu

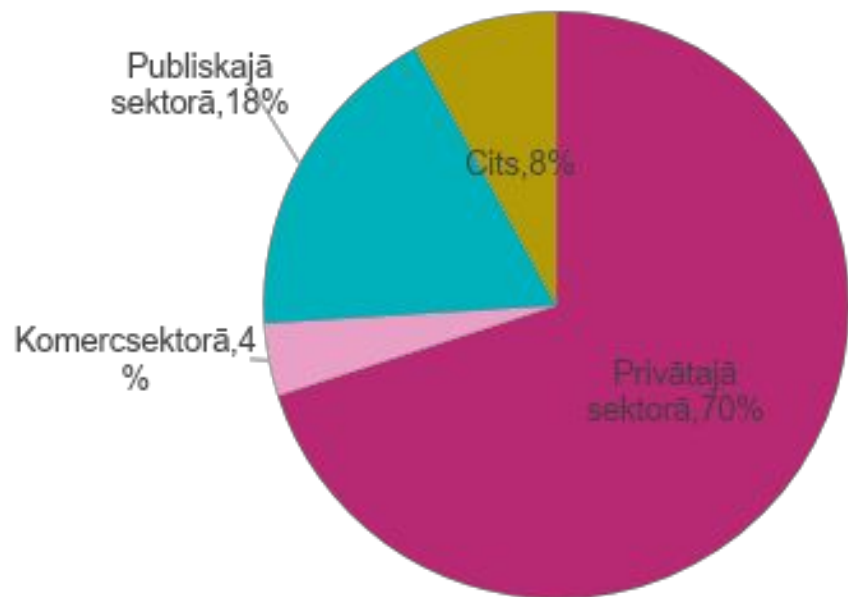
Kura, Jūsuprāt, ir ēnu ekonomikas galvenā veidojošā komponente?

«Jāpārtrauc būvnieku savstarpējās vienošanās, objektu sadale, korupcija. Jāpievērš lielāka uzmanība uzņēmumiem, kas strādā par dempinga cenām un kropļo godīgu konkurenci. Uzņēmumam, kas maksā nodokļus, ir praktiski neiespējami ar savu cenu uzvarēt konkursos»

Kurā sektorā, Jūsuprāt, ir augstākais ēnu ekonomikas īpatsvars?

Citas atbildes:

- ✓ Jebkurā, nelolosim cerības, ka tikai būvniecībā ir tā, kas ēnu ekonomiku veido
- ✓ Visos
- ✓ Ģenerāluzņēmēju līmenī

Bāze: 96 būvnieki

«Manuprāt, vairāk Darba inspekcijai un VID būtu jāpievērš uzmanība tieši privātmāju - pagalmu, ceļu bruģētājiem, 90% visi šie objekti ir nelegāli, kur darbinieki nav darba attiecībās ar uzņēmumu, kas nolīgts (arī nelegāli) šiem darbiem un nauda tiek maksāta aploksnēs. Dēļ šīs situācijas cieš normāli strādāt griboši uzņēmumi, kas algas maksā oficiāli, bet darbiniekiem ir kredīti un viņi izvēlas strādāt tieši šajā privātmāju pagalmu sektorā pie darba devēja, kas nav ieinteresēts maksāt valstij nodokļus. Līdz ar to ir darbinieku iztrūkums godīgām kompānijām un tiek turpināta ēnu ekonomika»

Cik lielā mērā, Jūsuprāt, Covid-19 izplatība ir ietekmējusi ēnu ekonomikas pieaugumu nozarē?

Savu vērtējumu, lūdzu, sniedziet skalā no 1 līdz 7, kur 1 nozīmē, ka ir bijusi negatīva ietekme – ēnu ekonomika ir pieaugusi, bet 7 – ekonomika ir mazinājusies. Savukārt 4 šeit attiecīgi nozīmētu, ka nav bijusi būtiska ietekme.

				3,64		
1	2	3	4	5	6	7
ēnu ekonomika ir pieaugusi			nav bijusi būtiska ietekme			ēnu ekonomika ir mazinājusies

Bāze: 96 būvnieki

«Ēnu ekonomika pieaug, jo darbinieki, saņemot pabalstu par dīkstāvi, turpina strādāt neoficiāli»

Būvnieki Galvenie secinājumi

1. Būvnieki nesaskata būtiskus ieguvumus no ĢV un EDLUS, savukārt EDLUS radīto slogu uzskata par samērā nozīmīgu
2. Ēnu ekonomikas mazināšanai būvnieki iesaka cīnīties ar apkopšanas algām, publiskajos iepirkumos detalizētāk sekot līdz piedāvājumiem un līgumiem, kā arī faktiskajai darba stundu izpildei
3. Būvnieki rosina padomāt, kā privātajā segmentā pasūtītājus motivēt maksāt nodokļus

Kontakti

 Kārļa Ulmaņa gatve 119, Mārupe

 birojs@latvijasbuvnieki.lv

 +371 25 733 544

 [/BuvuznemejuPartneriba](#)

 [@Buvuznemeji](#)

